

bureaubroekhuizen

Evaluatie Game Eenheid 75

Korte notitie over de invloed van de game Eenheid 75 –
Sta stil bij drugscriminaliteit – op de meldingsbereidheid
van ondermijnende criminaliteit

Bureau Broekhuizen
Onderzoek en advies

Autheur
Jolijn Broekhuizen

December, 2020

Inhoud

1 Inleiding	2
2 Ontwikkeling mechanismen meldingsbereidheid	5
3 Ontwikkeling inschatting meldingsbereidheid	7
4 Conclusie	9
Bijlage 1: Achterliggende cijfermatige tabel	11
Bijlage 2: Vragenlijst Eenheid 75	12

1 Inleiding

Op verzoek van Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland onderzocht Bureau Broekhuizen – onderzoek en advies samen met het Verwey-Jonker Instituut in 2018 de meldingsbereidheid van burgers van ondermijnende criminaliteit. Dit onderzoek liet zien dat burgers regelmatig vormen van ondermijning in de buurt waarnemen, maar niet altijd bereid zijn deze bij een instantie te melden. Het onderzoek toonde ook aan dat er verschillende factoren bepalend zijn voor de mate van meldingsbereidheid:

De zekerheid en bewijs over daderschap.

Perceptie van de ernst van de problematiek.

Het vertrouwen in het optreden van de overheid.

Kennis over en geloven in anoniem melden.

Om dit eerdere onderzoek op een praktijkgerichte manier te vervolgen vroeg Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland financiering aan bij het Ondermijningsfonds. Met deze financiering vinden pilots plaats in verschillende gemeenten in Brabant-Zeeland. In deze pilots worden – mede op basis van kennis uit het

voorgaande onderzoek – interventies ingezet om de meldingsbereidheid te vergroten. Deze pilots zullen door actieonderzoek worden begeleid. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Bureau Broekhuizen – onderzoek en advies & Mehlbaum Onderzoek, met behulp van Talentenlab en KA Research.

Rapportagevorm huidige evaluatie

Elke interventie wordt afzonderlijk geëvalueerd en in twee rapportages (een tussenrapportage en een eindrapportage) in samenhang geanalyseerd. Deze notitie betreft de evaluatie van het eerste deel van de vijfde interventie van het project meldingsbereidheid ondermijnende criminaliteit: Eenheid 75. Deze interventie bestaat uit twee onderdelen: een spel in de openbare ruimte met een app (Augmented Reality) en een Escaperoom. De Escaperoom is tot nadere orde uitgesteld vanwege Covid-19. Het aantal deelnemers aan het onderzoek is door het uitblijven van het tweede deel van de interventie beperkt gebleven (waarover meer bij de komende twee paragrafen). In tegenstelling tot de uitvoerige rapportage over eerdere interventies¹ betreft deze evaluatie daarom slechts een korte notitie.

Onderzoeksopzet

Voor de evaluatie van de game Eenheid 75 is bij deelnemers aan het einde van hun spel een vragenlijst afgenomen. Er zijn 22 personen gestart met de vragenlijst en 18 die de vragenlijst volledig hebben afgerond. De online invulduur van deze 18 personen lag tussen de 4 minuten en 49 minuten. Het vermoeden is dat bij de invulduur van 49 minuten er tussentijds pauzes zijn genomen. De invulduur lag bij het gros van de respondenten (15 van de 22) tussen de 3 en 10 minuten.

Doel en inhoud interventie²

Het doel van de game Eenheid 75 is maatschappelijke weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit te creëren en de meldingsbereidheid van inwoners van Valkenswaard te vergroten. De interventie richtte zich op mensen die wel de intentie hebben om te melden, maar dit nog niet doen. Hierbij was er geen specifieke focus qua leeftijd. De interventie-ontwikkelaars stellen dat de game voor een breed publiek toegankelijk is.

¹ Eerdere evaluaties richten zich op de invloed van een hennepcontainer, een Xtacy-geur, een Xtacy-sessie, een VR ondermijning en het spel Bijtende Bende op de meldingsbereidheid van ondermijnende criminaliteit.

² Dit onderdeel is (vrijwel geheel) overgenomen uit het document: Vergroten van maatschappelijke weerbaarheid & meldingsbereidheid Pilot Valkenswaard: Gamification - Catch them if you can! -

In oktober is een krant bij inwoners van Valkenswaard bezorgd met een aankondiging van het spel, inclusief enkele (verborgen) eerste aanwijzingen. Na het downloaden van de app gingen spelers op zoek naar andere aanwijzingen die verspreid door Valkenswaard verstopt zaten in de vorm van AR (augmented reality) objecten. Bij AR objecten moet gedacht worden aan objecten zoals deze ook gebruikt worden in app's zoals Pokemon GO. Elke dag kwam er binnen het spel een nieuw object beschikbaar, zie onderstaand schema.

Za 17 okt. om 9.00 uur - Aanwijzing 1

AR - Situatie: Dumping van lege vaten (tonnen) in een natuurgebied
Parkeerplaats Malpie, coördinaten 51.334736, 5.443635

Za 17 okt. om 9.30 uur - Aanwijzing 2

AR - Situatie: Grote hoeveelheid cash gevonden op straat, betalen mensen met grote hoeveelheden cash dan is dat verdacht. Witwassen is nodig en hoe doe je dat...
Parkeerterrein rondom De Hofnar, coördinaten 51.349885, 5.460530

Zo 18 okt. om 9.00 uur - Aanwijzing 3

AR - Situatie: Grondstoffen drugslab zijn opgeslagen in een zeecontainer, spelers leren wat er in drugs zit en hoe slecht dat voor jezelf en het milieu is. Parkeerterrein Kloosterplein, coördinaten 51.348120, 5.457257

Zo 18 okt. om 9.30 uur - Aanwijzing 4

AR - Situatie: Witwaslocaties op polaroid foto's, welke van de vier is een witwaslocatie: de zonnestudio waar nooit een klant komt en waar 's nachts wel een licht brand. Pleintje bij Promenade nabij restaurant Sirtaki, coördinaten 51.352099, 5.462555

Ma 19 okt. om 9.00 uur - Aanwijzing 5

AR - Situatie: Bus die ergens is achtergelaten met gasflessen achterin. Wit busje dat is gebruikt voor het vervoer van gestolen gasflessen die in het lab zijn gebruikt. Parkeerterrein Carillonplein, coördinaten 51.350477, 5.455999

Ma 19 okt. om 9.30 uur - Aanwijzing 6

AR - Situatie: Auto met merkkleding tassen in kofferbak. Een 'loopjongen' zonder baan heeft een dure auto en merkkleding, waar doet ie het van = ongebruikelijk bezit. Deken Mandersplein, coördinaten 51.353637, 5.458803

Di 20 okt. om 9.00 uur - Aanwijzing 7

AR - Situatie: Smartphone met berichtenwisseling. Waar gaat de drugs naartoe? Dat vind je uit in de 'straattaal' in deze hint, naar de haven van Rotterdam. Voetgangersgebied achter Galerie de Kunstkeuken, coördinaten: 51.350419, 5.459797

Di 20 okt. om 9.30 uur - Aanwijzing 8

AR - Situatie: Beveiligingscamera met video. Camera maakte beelden van een rijdend busje, als spelers die op de plattegrond in de krant volgen komen ze bij de plek van het lab, dat is ook de plek van de escape room! Brandweerkazerne bij parkeerterrein Emmalaan, coördinaten: 51.346668, 5.457687

De aanwijzingen in bovenstaand schema laten zien dat de game zich richt op een specifieke vorm van ondermijnende criminaliteit, namelijk de productie en handel van harddrugs. En op criminaliteitsvormen die daaraan gerelateerd zijn, zoals afvaldumping en witwassen.

Er hebben 170 teams aan de game deelgenomen. Van de respondenten van de vragenlijst (22) heeft het merendeel het spel met familie gespeeld (68%), gevolgd door met vrienden (23%) of alleen (9%).

Bereik interventie

Van de 170 teams hebben uiteindelijk dus 22 personen de vragenlijst ingevuld (waarvan 18 helemaal). Dat is een beperkte respons. Ervaring leert dat het benaderen van potentiële respondenten middels alleen een online methodiek vaak weinig respons oplevert. Om de respons te verhogen wilden we respondenten persoonlijk benaderen bij de Escaperoom (het tweede onderdeel van de interventie). Zoals eerder benoemd heeft dit deel vanwege Covid-19 (nog) niet plaats kunnen vinden.

Van de respondenten zijn er 10 man, 7 vrouw en 1 wil het niet zeggen³. De leeftijd loopt van 9-42 jaar, hetgeen relatief laag is in vergelijking tot eerdere binnen dit project geëvalueerde interventies. Het opleidingsniveau is relatief hoog (hetgeen wel vergelijkbaar is met eerdere interventies): 75% van de respondenten volgt of heeft afgerond een HBO-WO studie, 13% MBO, 6% Havo/VWO en 6% zit op de basisschool. Kijkende naar herkomst zijn vrijwel alle respondenten autochtoon Nederlander (net zoals bij eerdere interventies). Aangaande drugsgebruik zien we dat 1 respondent softdrugs geeft gebruikt in het afgelopen jaar en 3 respondenten cocaïne. Amfetamine en/of XTC (in totaal gaat het om 3 respondenten die drugs hebben gebruikt).

Gevraagd naar de kennis die respondenten hadden over drugscriminaliteit voor deelname aan het spel Eenheid 75, blijkt deze kennis vrij beperkt te zijn. Van de respondenten zegt 67% dat ze weinig kennis hadden: 56% redelijk weinig en 11% heel weinig. Hiernaast stelt 28% redelijk veel kennis te hebben en slechts 6% heel veel kennis.

Eerder meldgedrag

Zes van de respondenten hebben wel eens een vorm van ondermijnende criminaliteit waargenomen⁴. Voor een overzicht zie tabel 1. Het gaat in totaal om elf constatering, die twee keer door respondenten bij een instantie zijn gemeld: er is 1 melding gemaakt over hennepteelt en 1 over illegale bewoning.

	Ja, dat weet ik zeker	Ja, al weet ik dat niet helemaal zeker	Gemeld
Hennepteelt	0	2	1
Maken harddrugs	0	0	-
Verkopen harddrugs	2	2	0
Illegale prostitutie	0	0	-
Dumpen van drugsafval	0	0	-
Illegale bewoning	0	2	1
Vuurwapenbezit	0	0	-
Illegaal gokken	0	1	0
Witwassen	0	2	0
Totaal	2	9	2

Tabel 1.1 Waarneming (ondermijnende) criminaliteit (N=18)

Van de zes respondenten die (al dan niet zeker) één of meerdere vormen van criminaliteit hebben waargenomen, hebben vijf tenminste één vorm niet gemeld. Aan hen is gevraagd naar de reden waarom ze niet gemeld hebben. Vrijwel alle antwoorden op deze vraag betreffen het niet zeker genoeg zijn over hetgeen ze waargenomen hebben: ik wist het niet zeker genoeg (4 keer), ik ben bang dat ik iemand vals beschuldig (2 keer). Slechts 1 antwoord is van andere aard, namelijk het niet melden omdat de respondent er zelf geen last van had. Uit tabel 1.1 bleek ook al dat van de 11 waarnemingen respondenten bij 9 aangeven het niet helemaal zeker wisten.

Bovenstaande bevinding - dat te weinig zekerheid de belangrijkste reden om niet te melden is - is in lijn met bevindingen uit eerder onderzoek. Ditzelfde beeld kwam namelijk naar voren uit het vooronderzoek naar meldingsbereidheid van ondermijnende criminaliteit (Broekhuizen, Meulenkamp, Stoutjesdijk, Boutellier 2018⁵), de evaluaties van eerder uitgevoerde interventies (Broekhuizen & Mehlbaum 2019⁶) en een recent uitgevoerd onderzoek in Zaanstad (Mehlbaum & Broekhuizen 2020⁷).

3 De vragen over achtergrondkenmerken stonden aan het einde van de vragenlijst. Deze vragen zijn door 18 respondenten ingevuld.

4 Het gaat om vormen van ondermijnende criminaliteit die wij in de vragenlijst opgenomen hebben. Alleen vuurwapenbezit is feitelijk geen ondermijnd delict. Maar ervaring leert wel dat dit delict wel vaak met ondermijnende praktijken samenhangt.

5 Broekhuizen J., Meulenkamp T., Stoutjesdijk F en Boutellier H. (2018) Ondermijnende criminaliteit en de meldingsbereidheid van burgers. Een pilotonderzoek in drie buurten in Brabant-Zeeland. Amersfoort: Bureau Broekhuizen. Zie ook https://www.bureaubroekhuizen.nl/downloads/Ondermijnende_criminaliteit_en_de_meldingsbereidheid_van_burgers_v2.pdf

6 Broekhuizen J., en Mehlbaum S. (2019) Tussenrapportage evaluatie pilots meldingsbereidheid ondermijnende criminaliteit. Inzichten uit de evaluatie van de eerste twee pilots. Amersfoort: Bureau Broekhuizen. Zie ook: [meldingsbereidheid-tussenrapportage-20012020-v1.pdf](https://www.bureaubroekhuizen.nl/downloads/meldingsbereidheid-tussenrapportage-20012020-v1.pdf) (bureaubroekhuizen.nl)

7 Mehlbaum S. en Broekhuizen J. (2020) Vreemde geuren. Nulmeting meldingsbereidheid drugsproductielocaties in Zaanstad. Halfweg: Mehlbaum onderzoek. Zie ook: [vreemde-geuren-nulmeting-meldingsbereidheid.pdf](https://www.vreemde-geuren-nulmeting-meldingsbereidheid.pdf) (bureaubroekhuizen.nl)

2 Ontwikkeling mechanismen meldingsbereidheid

In het eerdere onderzoek onderscheidde we verschillende factoren die van invloed zijn op de meldingsbereidheid van burgers. In dit hoofdstuk bespreken we in hoeverre deelname aan de game Eenheid 75 heeft bijgedragen aan een ontwikkeling van deze factoren. Belangrijk om in het achterhoofd te houden bij lezing van deze bevindingen is dat deze slechts op 18 respondenten gebaseerd zijn.

Bewustzijn

Figuur 2.1 laat zien dat het merendeel van de deelnemers aan game Eenheid 75 zich meer bewust is geworden van de ernst van drugscriminaliteit en het belang dergelijke criminaliteit te melden, ook als het slechts een vermoeden betreft.

Van de 18 respondenten stellen 16 dat ze na deelname aan de game Eenheid 75:

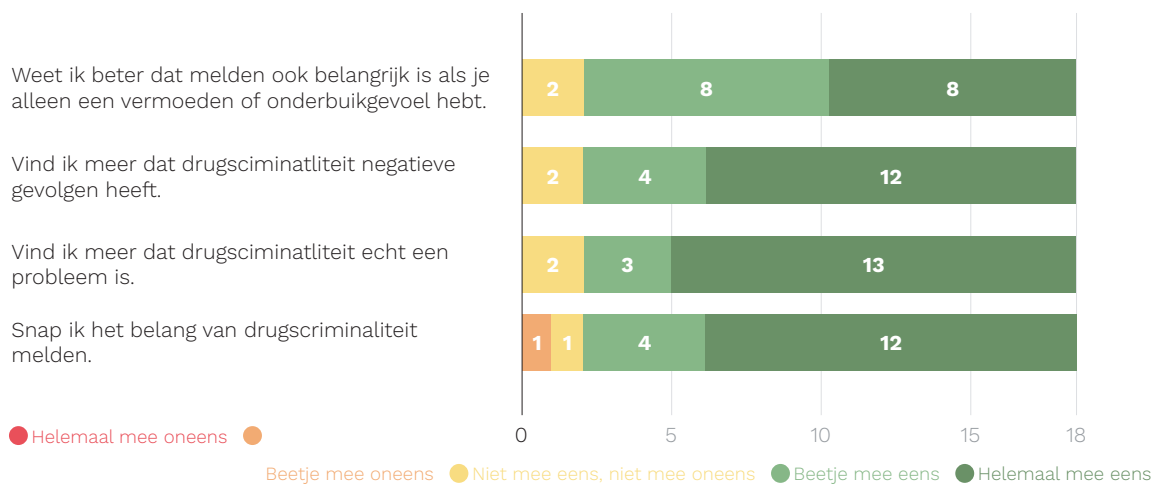
beter weten dat melden ook belangrijk is als je alleen een vermoeden van drugscriminaliteit hebt,

meer vinden dat drugscriminaliteit echt een probleem is,

dat ze beter snappen waarom het van belang is drugscriminaliteit te melden,

dat ze vinden dat drugscriminaliteit negatieve gevolgen voor de samenleving heeft.

Na het meedoen aan Eenheid 75 - Sta stil bij drugscriminaliteit! (de game en/of de escaperoom):

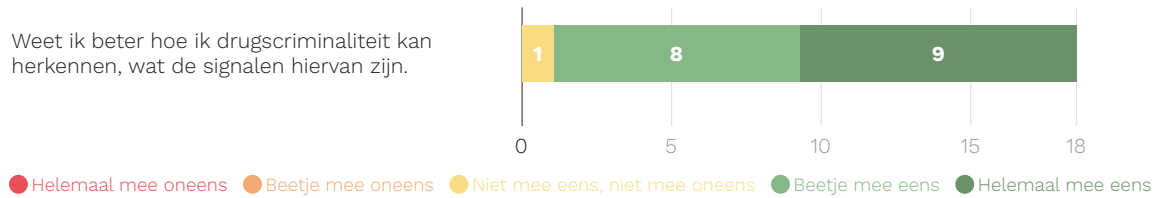
Figuur 2.1 Ontwikkeling bewustzijn ernst en belang melden door deelname game Eenheid 75 (N=18)⁸

⁸ Stellingen zijn ingekort vanwege de leesbaarheid van het figuur. Voor de gehele vraagstelling, zie de vragenlijst in bijlage 2.

Kennis signalen

Figuur 2.2 geeft weer dat 17 van de 18 deelnemers aan de game Eenheid 75 door het meedoen aan dit spel beter weet hoe drugscriminaliteit te herkennen is, wat hiervan signalen zijn.

Na het meedoen aan Eenheid 75 - Sta stil bij drugscriminaliteit! (de game en/of de escaperoom):

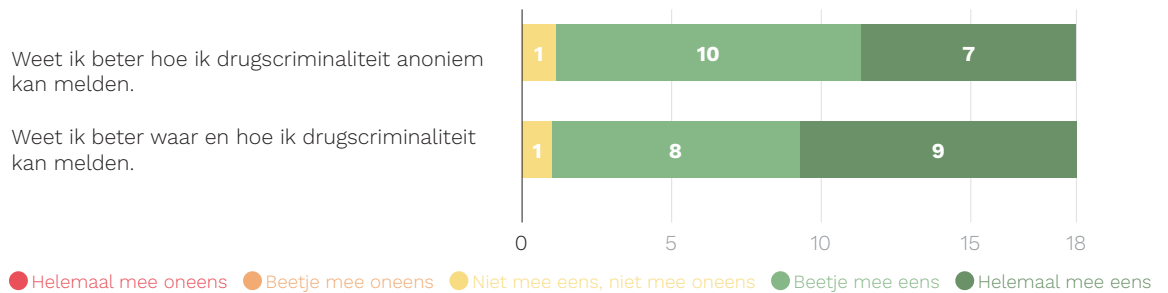

Figuur 2.2 Ontwikkeling kennis signalen door deelname game Eenheid 75 (N=18)

Kennis over (anoniem) melden

Uit figuur 2.3 blijkt dat 17 van de 18 respondenten door deelname aan de game Eenheid 75 beter weet waar en hoe ze drugscriminaliteit (anoniem) kunnen melden.

Na het meedoen aan Eenheid 75 - Sta stil bij drugscriminaliteit! (de game en/of de escaperoom):

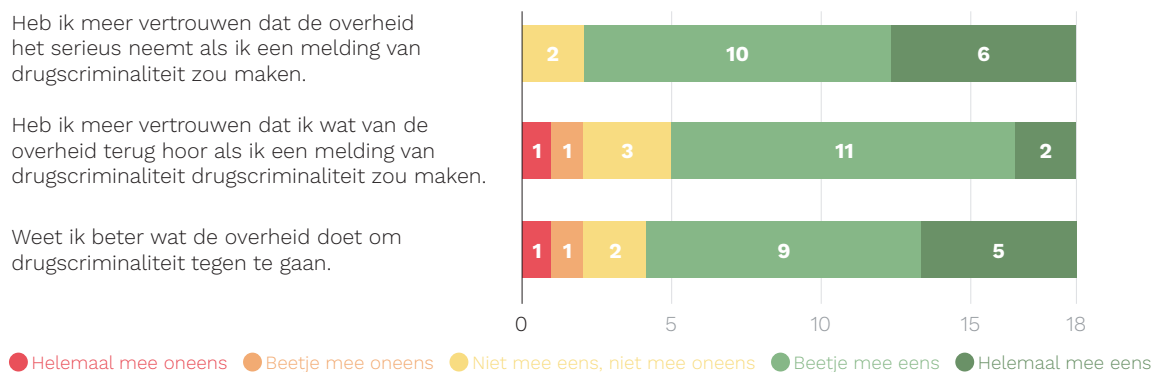

Figuur 2.3 Ontwikkeling (anoniem) melden door deelname game Eenheid 75 (N=18)

Vertrouwen in rol overheid

Tot slot kijken we naar het vertrouwen in de overheid als het gaat om de aanpak van drugscriminaliteit en het omgaan met een melding van drugscriminaliteit⁹. Figuur 2.4 toont de bevindingen. De ontwikkeling is overwegend positief, maar wel in een iets mindere mate dan bij de hiervoor besproken andere mechanismen die een rol spelen in de meldingsbereidheid van burgers. Van de achttien respondenten denken na deelname aan de game Eenheid 75 er zestien meer dat de overheid hen serieus neemt bij het melden van drugscriminaliteit. Dertien respondenten hebben meer vertrouwen dat ze op een dergelijk melding iets terug horen van de overheid. En veertien respondenten weten beter wat de overheid doet om drugscriminaliteit tegen te gaan.

Na het meedoen aan Eenheid 75 - Sta stil bij drugscriminaliteit! (de game en/of de escaperoom):

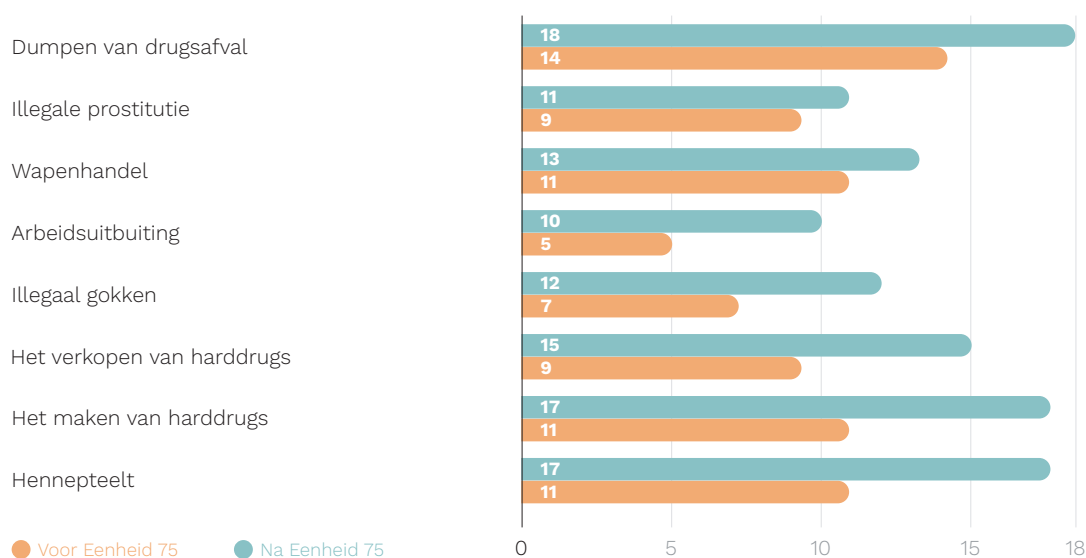
Figuur 2.4 Ontwikkeling vertrouwen overheid door deelname game Eenheid 75 (N=18)

⁹ Over het begrip 'overheid' is de volgende toelichting gegeven in de vragenlijst: met de overheid bedoelen we bijvoorbeeld de politie of de gemeente.

3 Ontwikkeling inschatting meldingsbereidheid

In het vorige hoofdstuk beschreven we de ontwikkeling van de factoren die de meldingsbereidheid van ondermijnende criminaliteit kunnen beïnvloeden door deelname aan de game Eenheid 75. In dit hoofdstuk gaan we in op de ontwikkeling van de inschatting van meldingsbereidheid door deelname aan het spel. Hiermee geven we antwoord op de vraag: leidt de interventie tot een hogere meldingsbereidheid?

We vroegen de respondenten om voor vijf verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit¹⁰ aan te geven of ze dit voor het spelen van het spel gemeld zouden hebben en of ze hiervan na spelen van het spel melding zouden maken (voor de exacte vraagstelling zie bijlage 2). Figuur 3.1 laat zien welk deel van de respondenten na het deelnemen aan de game Eenheid 75¹¹ melding zou maken van criminaliteit in vergelijking tot de situatie voor deze sessie.

Figuur 3.1 Ontwikkeling meldingsbereidheid (N=18)^a

Uit deze figuur komt over het algemeen een vrij sterke positieve ontwikkeling naar voren van de inschatting van meldingsbereidheid. Tussen de twee personen meer (bijv. illegale prostitutie en wapenhandel) en zes personen meer (bijv. maken en verkopen harddrugs) zijn na Eenheid 75 bereid om melding te maken van ondermijnende criminaliteit dan voor deelname aan dit spel. De ontwikkeling lijkt wat positiever bij drugscriminaliteit – waar de interventie game Eenheid 75 zich op richtte – dan de andere vormen van ondermijnende criminaliteit, maar de verschillen zijn klein. In bijlage 1 staan alle cijfermatige gegevens onderliggend aan figuur 3.1 weergegeven.

Bovenstaande analyse focust op het aantal respondenten dat waarschijnlijk of zeker gaat melden en de ontwikkeling van het totaal van hen. In die analyse komen kleinere ontwikkelingen niet in zicht, bijvoorbeeld van iemand die eerst ‘zeker niet’ zou melden, maar nu ‘waarschijnlijk niet’ of van ‘waarschijnlijk wel’ naar ‘zeker wel’. Om ook hier inzicht in te geven voerden wij een extra analyse uit.

^a Meldingsbereidheid betreft de categorieën waarschijnlijk wel en zeker wel melden.

¹⁰ Omdat het begrip ‘ondermijnende criminaliteit’ breed en vaag is, hebben we ervoor gekozen dit begrip te operationaliseren door verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit (met een focus op drugscriminaliteit, gezien de vergelijkbare focus van de interventies).

¹¹ Hiervoor voegen we de categorieën waarschijnlijk wel en zeker wel bij elkaar.

Hieruit blijkt dat per onderscheiden criminaliteitsfenomeen tussen de drie personen (wapenhandel en illegale prostitutie) en negen personen (hennepsteelt en illegaal gokken) een positieve ontwikkeling hebben doorgemaakt (één of meer categorieën positiever). Bij twee criminaliteitsvormen zijn er ook één of twee respondenten die juist een negatieve ontwikkeling laten zien.

	Positief	Gelijk	Negatief
Hennepsteelt	9	7	2
Maken harddrugs	7	11	0
Verkopen harddrugs	7	11	0
Illegale prostitutie	9	8	1
Dumpen van drugsafval	6	12	0
Illegale bewoning	3	15	0
Vuurwapenbezit	3	15	0
Illegaal gokken	5	13	0
Witwassen	0	2	0

Tabel 3.2 Waarneming (ondermijnende) criminaliteit (N=18)

4 Conclusie

Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland wil de meldingsbereidheid van ondermijnende criminaliteit vergroten. Om meer inzicht te krijgen in de mate van meldingsbereidheid en in meldmotieven liet Taskforce-RIEC in 2018 een pilotonderzoek in drie buurten uitvoeren. De bevindingen uit dit verkennende onderzoek (Broekhuizen e.a. 2018) worden in 2019-2021 ingezet in vijf praktijkgerichte pilots die tot doel hebben de meldingsbereidheid van ondermijning te vergroten. Bureau Broekhuizen – onderzoek en advies is gevraagd deze pilots te evalueren en werkt hierbij samen met Mehlbaum Onderzoek.

Het huidige rapport betreft de evaluatie van het eerste deel van de game Eenheid 75: de app met AR (Augmented Reality)¹². In dit afsluitende hoofdstuk vatten we de bevindingen van deze evaluatie concluderend samen. Goed om vooraf te benoemen, is dat door het beperkte aantal respondenten (22 ingevulde vragenlijsten, waarvan 18 volledig) voorzichtig omgegaan dient te worden met conclusies aangaande de bevindingen.

Doel en bereik interventie

De game Eenheid 75 is gericht op het creëren van meer maatschappelijke weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit en meer meldingsbereidheid van de inwoners van Valkenswaard. De inhoudelijke focus betreft criminaliteit rondom de productie en handel van harddrugs. Er hebben 170 teams aan de game deelgenomen.

De respondenten aan het onderzoek betreffen relatief jonge bewoners (9-42 jaar), met een relatief vaak hoog opleidingsniveau en een autochtoon Nederlandse herkomst. Zij hadden voor de game relatief weinig kennis over drugscriminaliteit.

Ontwikkeling mechanismen meldingsbereidheid

In het eerder genoemde onderzoek (Broekhuizen e.a. 2018) onderscheidde we verschillende factoren die van invloed zijn op de meldingsbereidheid van burgers van ondermijnende criminaliteit. In dit onderzoek gingen we na in hoeverre de deelname aan de game Eenheid 75 heeft bijgedragen aan een ontwikkeling van deze factoren.

De sterkste toename zien we bij:

bewustzijn van de ernst van de problematiek en het belang van melden van drugscriminaliteit (ook van vermoedens),

kennis over signalen van drugscriminaliteit en

kennis over (anoniem) melden van drugscriminaliteit.

Eveneens een positieve ontwikkeling, maar een iets minder sterke, constateren we bij de factor:

vertrouwen in de rol van de overheid bij het tegengaan van drugscriminaliteit.

¹² Het tweede deel van de game (de Escaperoom) is tijdelijk uitgesteld vanwege Covid-19.

Ontwikkeling inschatting meldingsbereidheid (korte termijn)

Het onderzoek laat een positieve ontwikkeling zien van de inschatting van de eigen meldingsbereidheid. Tussen de twee en zes personen meer zijn na deelname aan Eenheid 75 bereid om melding te maken van een vorm van ondermijnende criminaliteit dan voor deelname aan dit spel. De ontwikkeling lijkt het sterkst bij drugscriminaliteit, hetgeen de focus betrof van de interventie. Inzoomende op kleinere veranderingen in de inschatting van meldingsbereidheid (bijvoorbeeld van 'waarschijnlijk wel' naar 'zeker wel' melden) zien we dat iets meer, namelijk tussen de drie personen en negen personen, een positieve ontwikkeling doormaakten.

Tot slot

Met de game Eenheid 75 is – in tegenstelling tot eerdere interventies (ingezet op een Veiligheidsmarkt en een vrijwilligersdag) – een wat jongere doelgroep bereikt. Een doelgroep waarvan het kennisniveau over drugscriminaliteit voor deelname aan de game vrij beperkt was. Deelname aan de game blijkt hierin een verandering te hebben gerealiseerd. De meerderheid van de respondenten heeft na deelname meer kennis over signalen van drugscriminaliteit en hoe deze te melden. Ze zijn zich meer bewust geworden van de ernst van de problematiek en hebben (iets) meer vertrouwen gekregen in de rol van de overheid in het tegengaan van drugscriminaliteit.

De positieve ontwikkeling in deze mechanismen die een rol spelen bij meldingsbereidheid uit zich ook in een verbetering van de (inschatting van) meldingsbereidheid. Na deelname aan de game Eenheid 75 is er bij een aanzienlijk aantal respondenten een positieve ontwikkeling van de meldingsbereidheid van verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit te constateren. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of deze positieve ontwikkeling ook op langere termijn beklijft.

Bijlage 1

Achterliggende cijfermatige tabel

	Hennepteelt		Maken harddrugs		Verkopen harddrugs		Illegaal gokken	
	Voor	Na	Voor	Na	Voor	Na	Voor	Na
Zeker niet	1	1	2	1	3	1	3	1
Waarschijnlijk niet	6	0	5	0	6	2	8	5
Waarschijnlijk wel	5	10	5	10	3	9	5	9
Zeker wel	6	7	6	7	6	6	2	3

Figuur 1a Ontwikkeling inschatting meldingsbereidheid (N=18)

	Arbeidsuitbuiting		Wapenhandel		Illegale Prostitutie		Dumpen drugsafval	
	Voor	Na	Voor	Na	Voor	Na	Voor	Na
Zeker niet	2	1	2	2	2	2	2	0
Waarschijnlijk niet	11	7	5	3	7	5	2	0
Waarschijnlijk wel	1	6	4	5	5	6	2	4
Zeker wel	4	4	7	8	4	5	12	14

Figuur 1b Ontwikkeling inschatting meldingsbereidheid (N=18)

Bijlage 2

Vragenlijst Eenheid 75

Bedankt dat u onze vragenlijst wilt invullen. Deze vragenlijst gaat over het melden van drugscriminaliteit en over de Game en Escaperoom Eenheid 75 Sta stil bij drugscriminaliteit! in Valkenswaard. Het invullen duurt ongeveer vijf minuten en uw antwoorden worden anoniem verwerkt. Door deelname aan deze vragenlijst gaat u akkoord met het verwerken van uw antwoorden voor ons onderzoek.

Vraag 1

Aan welk onderdeel van 'Eenheid 75 Sta stil bij drugscriminaliteit!' heeft u deelgenomen?

- alleen de Game met de App
- alleen de Escaperoom
- de Game met de app én de Escaperoom

Vraag 2

Met wie heeft u hieraan deelgenomen? U mag meerdere antwoorden geven.

- vrienden
- familie
- niemand, ik heb alleen deelgenomen
- anders, namelijk:

Vraag 3

Stel dat u de volgende soorten criminaliteit in uw buurt ziet. Zou u voor vandaag hiervan melding hebben gemaakt?

	Zeker niet	Waarschijnlijk niet	Waarschijnlijk wel	Zeker wel
Hennepteelt	☐	☐	☐	☐
Het maken van harddrugs (zoals XTC, heroïne, cocaïne en LSD)	☐	☐	☐	☐
Het verkopen van harddrugs (zoals XTC, heroïne, cocaïne en LSD)	☐	☐	☐	☐
Illegaal gokken	☐	☐	☐	☐
Arbeidsuitbuiting	☐	☐	☐	☐
Wapenhandel	☐	☐	☐	☐
Illegale prostitutie	☐	☐	☐	☐
Het dumpen van drugsafval	☐	☐	☐	☐

Vraag 4

We hebben u net gevraagd of u voor vandaag melding zou hebben gemaakt van criminaliteit. We willen nu graag weten hoe dat nu is, dus nadat u aan Eenheid 75 (de Game en/of Escaperoom) heeft deelgenomen. Zou u nu, na vandaag melding maken als u de volgende soorten criminaliteit in uw buurt zou zien?

	Zeker niet	Waarschijnlijk niet	Waarschijnlijk wel	Zeker wel
Hennepteelt	☐	☐	☐	☐
Het maken van harddrugs (zoals XTC, heroïne, cocaïne en LSD)	☐	☐	☐	☐
Het verkopen van harddrugs (zoals XTC, heroïne, cocaïne en LSD)	☐	☐	☐	☐
Illegaal gokken	☐	☐	☐	☐
Arbeidsuitbuiting	☐	☐	☐	☐
Wapenhandel	☐	☐	☐	☐
Illegale prostitutie	☐	☐	☐	☐
Het dumpen van drugsafval	☐	☐	☐	☐

Vraag 5

Hoeveel kennis had u voor uw deelname aan Eenheid 75 over drugscriminaliteit? Bijvoorbeeld hoe je het kan herkennen en wat voor gevolgen het heeft.

☐	heel veel kennis
☐	redelijk veel kennis
☐	redelijk weinig kennis
☐	heel weinig kennis

Vraag 6

Heeft u de volgende activiteiten in de afgelopen vijf maanden wel eens gezien of opgemerkt? Zo ja, heeft u hiervan dan melding gedaan? Als u de activiteit meer dan 1 keer gezien heeft, wilt u de vraag over het doen van een melding dan beantwoorden over de laatste keer dat u de activiteit zag?

	Ja, dat weet ik zeker	Ja, al weet ik dat niet helemaal zeker	Nee	Weet ik niet	Zo ja, heeft u hiervan melding gemaakt?		
Hennepteelt	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Het maken van harddrugs (zoals XTC, heroïne, cocaïne en LSD)	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Het verkopen van harddrugs (zoals XTC, heroïne, cocaïne en LSD)	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Illegale prostitutie	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Het dumpen van drugsafval	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Illegale bewoning	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Vuurwapenbezit	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Illegaal gokken	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t
Witwassen	☐	☐	☐	☐	☐ ja	☐ nee	☐ n.v.t

Vraag 7

Heeft u bij de vorige vraag aangegeven dat u in de afgelopen 5 maanden een vorm van ondermijnende criminaliteit heeft gezien, die u niet gemeld heeft?

- ja ga naar vraag 8
- nee ga naar vraag 9a

Vraag 8

U geeft aan dat u ondermijnende criminaliteit heeft gezien, maar dat u tenminste één vorm van ondermijnende criminaliteit niet heeft gemeld. Hoe komt het dat u daarvan geen melding heeft gedaan? U mag meerdere antwoorden geven.

- Ik heb er zelf geen last van
- Ik vind het niet zo erg
- Ik wil geen 'verrader' zijn
- Melden kost veel moeite/tijd
- Ik ben bang voor wraak
- Ik ben bang dat ik iemand vals beschuldig
- De politie/gemeente doet toch niets met mijn melding
- Melden heeft geen zin, dit soort activiteiten zijn toch niet tegen te houden
- Ik had (te) weinig bewijs
- Ik wist het niet zeker genoeg
- Anders, namelijk:
- Niet van toepassing

VRAAG 9a:

Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende uitspraken?

Na het meedoen aan Eenheid 75 Sta stil bij drugscriminaliteit! (de game en/of de escaperoom)...

	Helemaal oneens	Beetje mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
snap ik beter waarom het van belang is drugscriminaliteit te melden	☐	☐	☐	☐	☐
vind ik meer dat drugscriminaliteit echt een probleem is	☐	☐	☐	☐	☐
vind ik meer dat drugscriminaliteit negatieve gevolgen voor de samenleving heeft	☐	☐	☐	☐	☐

VRAAG 9b:

Kunt u ook aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende uitspraken?

Na het meedoen aan Eenheid 75 Sta stil bij drugscriminaliteit! (de game en/of de escaperoom)...

	Helemaal oneens	Beetje mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
weet ik beter hoe ik drugscriminaliteit kan herkennen, wat signalen hiervan zijn	☐	☐	☐	☐	☐
weet ik beter waar en hoe ik drugscriminaliteit kan melden	☐	☐	☐	☐	☐
weet ik beter waar en hoe ik drugscriminaliteit anoniem kan melden	☐	☐	☐	☐	☐
weet ik beter dat melden ook belangrijk is als je alleen een vermoeden of onderbuikgevoel hebt dat drugscriminaliteit plaatsvindt (je het eigenlijk niet helemaal zeker weet)	☐	☐	☐	☐	☐

VRAAG 9a:

Kunt u ook aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende uitspraken?

Met de overheid bedoelen we bijvoorbeeld de politie of de gemeente.

Na het meedoen aan Eenheid 75 Sta stil bij drugscriminaliteit! (de game en/of de escaperoom)...

	Helemaal oneens	Beetje mee oneens	Niet mee eens, niet mee oneens	Beetje mee eens	Helemaal mee eens
weet ik beter wat de overheid doet om drugscriminaliteit tegen te gaan	☐	☐	☐	☐	☐
heb ik meer vertrouwen dat ik wat van de overheid terug hoor als ik een niet-anonieme melding zou maken van drugscriminaliteit	☐	☐	☐	☐	☐
heb ik meer vertrouwen dat de overheid het serieus neemt als ik een melding van drugscriminaliteit zou maken	☐	☐	☐	☐	☐

Tot slot willen we u voor de statistiek nog een paar vragen over uzelf stellen.

Vraag 10

Bent u een:

- Man
- Vrouw
- Anders, namelijk:
- Wil ik liever niet zeggen

Vraag 11

Wat is uw leeftijd? Let op: het invullen van deze vraag is niet verplicht.

..... Jaar

Vraag 12

Volgt u op dit moment een opleiding, zo ja welke?

- Nee
- Lager Beroepsonderwijs (LBO, LTS), VMBO basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg
- Mavo, VMBO theoretische of gemengde leerweg, ULO, MULO
- Havo, VWO, Gymnasium, HBS, MMS
- Middelbaar beroepsonderwijs (MBO, BOL, BBL)
- Propedeuse, Kandidaats, Bachelor, Hoger Beroepsonderwijs (HBO)
- Bachelor, Doctoraal, Master, semi-wetenschappelijk onderwijs (WO)
- Anders, namelijk:
- Geen antwoord

Vraag 13

Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgerond met een diploma, akte of getuigschrift?

- Geen opleiding
- Lagere school (incl. speciaal onderwijs, bijv. LOM, BLO, etc)
- Lager Beroepsonderwijs (LBO, LTS), VMBO basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg
- Mavo, VMBO theoretische of gemengde leerweg, ULO, MULO
- Havo, VWO, Gymnasium, HBS, MMS
- Middelbaar beroepsonderwijs (MBO, BOL, BBL)
- Propedeuse, Kandidaats, Bachelor, Hoger Beroepsonderwijs (HBO)
- Bachelor, Doctoraal, Master, semi-wetenschappelijk onderwijs (WO)
- Anders, namelijk:
- Geen antwoord

Vraag 14

In welk land bent u geboren en in welk land zijn uw ouders geboren?

	Nederland	Nederlandse Antillen	Marokko	Suriname	Turkije	Ander land, namelijk	Weet ik niet	Wil ik liever niet zeggen
Ik ben geboren in	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn moeder is geboren in:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn vader is geboren in:	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 15

Heeft u in het afgelopen jaar wel eens drugs gebruikt? Zo ja, welke? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- Nee
- Softdrugs, zoals hasj en wiet
- Cocaine, amfetamine en/of XTC
- Heroïne
- Anders, namelijk:
- Wil ik liever niet zeggen

Vraag 16

Over een paar maanden willen we u nog eens vragen een korte vragenlijst in te vullen. Mogen wij hiervoor uw e-mailadres of postadres hebben? We zullen dit adres alleen voor dit nieuwe onderzoek gebruiken.

- Ja: mijn e-mailadres is:
- Nee

Vraag 17

Heeft u nog opmerkingen over drugscriminaliteit, het melden van drugscriminaliteit of over deze vragenlijst of het onderzoek?

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst!

Colofon

Opdrachtgever

Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland

Auteurs

Jolijn Broekhuizen

Opmaak

Linnox

Uitgave

Bureau Broekhuizen – onderzoek en advies

Rogaarplein 9

3815MD Amerfoort

info@bureaubroekhuizen.nl

ISBN

9789083048291

De publicatie kan gedownload worden via onze website: www.bureaubroekhuizen.nl

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Bureau Broekhuizen. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

© Bureau Broekhuizen, Amersfoort 2020

bureaubroekhuizen

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Bureau Broekhuizen. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

© Bureau Broekhuizen www.bureaubroekhuizen.nl, Amersfoort 2020
